

K SOUČASNÉMU KNIHOVNICKO-INFORMAČNÍMU ŠKOLSTVÍ

Rudolf Vlasák

Hned na samém začátku tohoto příspěvku si dovolím zdůraznit jednu ne ještě všeobecně pochopenou zásadu. Jde o to, jaké to je a zejména jaké to v dohledné budoucnosti bude povolání, k němuž dnes studenty na našich školách vychováváme. Tvrdím, že je to na výsost povolání informační. Nejen budoucí rešeršéři, správci a tvůrci informačních databází, studijně rozboroví pracovníci a informační manažeři, ale všichni knihovníci bez rozdílu jsou v tom či onom smyslu, tou či jinou formou práce informačními pracovníky. Tam dnes dospělo povědomí o této profesi v hospodářsky nejvyspělejších zemích a u nás se tomu nelze nadále vyhýbat. Na systém služeb jakékoli knihovny se dnes už musí začít nazírat jako na systém informační. A na toho, kdo do knihovny přichází, je ve stále větší míře třeba pohlížet nejprve jako na uživatele informačních služeb a teprve pak jako na čtenáře. Knihovník, který nabízí pouze katalog a půjčení jmenovitě vyžádaných knih, časopisů či už také audiovizuálních dokumentů, aniž nabídne informace o tom, co vůbec vydáno bylo a může být k dispozici jinde a jinak než jen výpůjčkou v knihovně přítomného exempláře, odsuzuje se sám do společenského postavení, na něž si tak často v naší profesi stěžujeme.

Hned zpočátku chci také zdůraznit, že právě dnes a právě v našem školství jde o mnoho. Vždyť které povolání je současnými revolučními změnami ve způsobech společenské komunikace poznatků a z toho vyplývajících změnami v celkovém chápání společenských hodnot zasaženo více? Otázky, související nejen s novými možnostmi, ale na druhé straně také se samotnou podstatou práce knihovníka a informačního pracovníka v prostředí Internetu a jeho elektronických knihoven je třeba pro zdárný vývoj tohoto povolání co nejdříve zodpovědět především v oblasti k němu směřující výchovy a vzdělávání. Proto se dnes právě mezi učiteli naší profese tolik diskutuje o postavení knihovníka v prostředí systémů, které umožňují přímý, uživatelsky vlivný přístup nejen do elektronických katalogů a bibliografických databází, ale stále více do celých knihoven elektronických knih a časopisů.

Konečně bych rád hned v úvodu zdůraznil skutečnost, že se spektrum profesního zaměření knihovníků a informačních pracovníků v poslední době nebývale rozšířilo. Všeobecně, i když s různým důrazem na ty či ony aspekty

těch či oněch specializací, se předpokládá, že původní, v dávné historii vzniklá profese knihovnická, má dnes několik větví. Patří sem jak znalectví a ochrana historických písemných památek (a do určité míry i archivnictví) a také vývoj tisku a nakladatelství, tak na opačném pólu třeba informační management v průmyslu, obchodu a finančnictví. A ovšem dosud ještě stále klíčové a profilové profese pracovníků veřejných knihoven, vědeckých knihoven a informačních středisek. Proto se ve světě a v současnosti také u nás rozšiřují jak různé stupně a formy knihovnického vzdělání, tak jeho velmi diferencované učební plány. Jaká je aktuální situace v našem knihovnicko-informačním školství uvedu po diskusi některých základních problémů tohoto vzdělání obecně.

Které disciplíny a specializace jsou pro budoucnost oboru ve vzdělávání klíčové

Především pro celý vzdělávací proces, jehož systémovým výstupem má být kvalifikovaný profesionál, platí, že jeho osou musí být seznámení se světovými a našimi standardy. Stále naléhavěji to platí i v podmínkách práce s počítačovými a telekomunikačními prostředky. Vytváření, organizování a zpřístupňování elektronických knihoven vyžaduje obdobné typy znalostí a dovedností, jako tomu je u našich dnešních „papírových“ knihoven, ovšem v prostředí počítačových sítí, resp. tzv. „cyberspace“. Znamená to stále **umět pracovat na základě znalostí norem**, tj. např. se standardizovaným bibliografickým popisem dokumentu a jeho komunikativním formátem a navíc znát také standardy vztahující se k online vyhledávání dokumentů. Je už třeba také znát standardy formátů ukládání úplných textů dokumentů, jako je SGML, o tezaurech, kódech a transliteraci ani nemluvě. Znamená to také zvládnout všechny nástroje vyhledávání informačních zdrojů v Internetu a jeho jednotlivých službách a systémech, dnes zejména ve WWW.

Mezi specializacemi, které jsou dnes v knihovnictví a informačních službách na postupu, vedou beze sporu ty, jejichž podstatou je **zprostředkovatelství** mezi čtenářem – uživatelem a stále více nepřehledným mořem informačních zdrojů. Přes pokrok v technice i softwarovém vybavení počítačových sítí a jejich vyhledávacích systémů jsou elektronické informační zdroje často spíše ukryty nebo zasuty v množství serverů a jejich gopherů nebo nyní zejména „webů“ a jen teoreticky snadno dostupné. I když se uživatelské rozhraní těchto systémů stále zjednodušuje (a tím není míněno jen rozhraní OPAC nebo WWW), ukazuje se, že standardní konečný uživatel nemá dnes zdaleka zajištěnou šanci **nalézt rychle a levně skutečně relevantní informaci**, jak bychom si to od nových online přístupových metod mohli slibovat. To souvisí na druhé straně se schopností organizovat elektronické informační zdroje tak, aby se uživatelský přístup zkvalitňoval. Působí to sice, jako by si informační profesionálové a knihovníci sami podřezávali pod

sebou větev, ale pokrok, který k samoobslužným informačním systémům pro konečné uživatele přece jen směřuje, se nadá zastavit.

Stále více se prosazující technologie elektronického publikování vyžaduje schopnost **pracovat nejen s bázemi záznamů, ale také s elektronickými publikacemi**. Dokazují to poslední světové statistiky. Zajímavá je např. prognóza zpracovaná Euromonitorem v roce 1993 pro vývoj na knižním trhu. U elektronického publikování předpokládá průměrný roční nárůst až 25%. V roce 2000 má tento druh komunikace informací dosáhnout vyšších tržních hodnot než trh v oblasti tištěných publikací, a to celkem 123,83 milionu ECU. Koncem roku 1995 ukončilo 900 špičkových vědeckých pracovníků působících v Německu tzv. Delphskou studii, obsahující 131 prognóz v technologiích, které mají výrazně ovlivnit vývoj společnosti v prvních dvou dekádách 21. století. Mezi hlavními predikcemi se zde objevuje vize online přístupu do elektronicky vystavovaných knižních fondů národních knihoven pro každého občana členských států Evropské unie z jeho domácího terminálu. Píše se dokonce o možnosti číst si a listovat v libovolné knize z fondů těchto knihoven, a to už v roce 2002. Budou-li existovat komunikační trasy, přenášející data rychlostí měřenou v gigabitech za vteřinu, lze přenést i jakkoli objemný dokument s barevnými vyobrazeními (dokonce i dokument typu filmu či videa) ve vteřinových časových dimenzích odkudkoli a kamkoli. Z knihovny do knihovny (při meziknihovní výpůjčce) a také z knihovny na terminál čtenáře. To vyvolává vlnu teorií o perspektivě dnešních knihoven a také nové pojmy a jejich pojmenování.

Nejčastěji se spolu s úvahami o knihovně budoucnosti (a to dnes o budoucnosti dosti blízké) objevuje už několik let výraz „**virtuální knihovna**“. Jeho pojmový základ chápou jednotliví autoři dosud dosti různě, nicméně v hlavním se asi shodují: jde o průlom do pojetí knihovny jako vlastníka knihovního fondu vymezeného fyzicky získanými a ve skladu uloženými dokumenty.

Oproti ještě u nás často přetrvávající tradici chápání **akvizice** jako jedné komplexní agendy se v moderním knihovnictví prosadilo její rozdělení do dvou funkcí. Tou rozhodující je tzv. „collection development“ – česky snad **rozvoj knihovního fondu**. Zahrnuje koncepci obsahového formování výběru toho, co má být získáno, ať už koupí, výměnou či jiným způsobem. Dále se zde provádí analýza nakladatelských seznamů, bibliografií a někdy i recenzní literatury. Na tomto základě se teprve v další, již provozní agendě, zajišťuje vlastní akvizice a zahajuje se dále vedoucí souvislá knihovní zpracovatelská linka. Význam pečlivého výběru toho, co má knihovna skutečně do svých fondů získat, se s postupující cenou nejen publikací, ale také vlastního procesu knihovnického zpracování, stále zvyšuje. Proto koncepci výstavby fondu náleží v moderních knihovnách nejvyšší prestiž.

V souvislosti se vstupem knihoven do elektronických médií a kybernetic-

kého prostoru se rychle vyvíjí technika a metodika jak koncepční, tak provozní stránky akvizice. Jde zejména o schopnost knihovníka orientovat se v elektronických nakladatelských seznamech typu books-in-print, a to kromě na CD-ROM stále více v nových online systémech v prostředí WWW Internetu a umět s nimi pracovat v online spojení v rámci vlastního systému, kterým je řízení knihovny automatizováno. Dnešní naši studenti budou snad již zanedlouho pracovat v prostředí, budovaném dnes v rámci rozvojových programů Evropské unie typu EDILIBE, s propojením svého akvizičního procesu od objednávky po fakturaci na mezinárodní integrované automatizované systémy nakladatelství, dodavatelů, velkých knihovnických servisních center, jako je např. OCLC, a také online bibliograficko-informačních služeb.

Knihovnictví, jako služba odedávna postavená mezi tvůrce, ať už uměleckého nebo odborného díla, a čtenáře, musí se v souvislosti s rozvojem **právního vědomí o ochraně duševního vlastnictví** stále intenzivněji vyrovnávat také s různými aspekty autorského práva. S rozvojem elektronického publikování se rozvíjí celá nová teorie a praxe tzv. „elektronického copyrightu“. Zabývají se jím dnes významné mezinárodní organizace Evropské unie, jako je např. EIIA (European Information Industry Association). Nově se definují služby, nakládající s díly v elektronické formě, rozvíjí se celá disciplína ochrany duševního vlastnictví (Intellectual Property Rights) a všeobecně se posiluje právní vědomí související se šířením jakýchkoli dokumentů na jakémkoli médiu v podmínkách tržní ekonomiky demokratické společnosti, vstupující do informačního věku. Informační právo orientované stále více také na elektronické publikování se pravděpodobně stane jedním z klíčových předmětů knihovnického a informačního školství.

Tržní ekonomické prostředí, ve kterém budou muset i knihovny hledat nové způsoby svého uplatnění, se prohlubuje. Na vedoucích pracovnících knihoven se stále intenzivněji vyžaduje schopnost řídit provoz služeb knihovny jako podniku na trhu informačních produktů. V hospodářsky vyspělých zemích, kde se státní rozpočty dostaly v současné době do obtížně řešitelných deficitů, hledají zejména veřejné knihovny cesty z obtížné situace krácených rozpočtů v nabídce tzv. nestandardních a tudíž placených služeb. Trend „podnikavosti knihoven“ je aktuální i v rozpočtových podmínkách našich knihoven, které se s rozpočty knihoven ve vyspělých demokraciích i po jejich zkrácení nedají ještě ani zdaleka srovnávat. Nejde jen o určité druhy či typy knihoven. O prodej různých nestandardních knihovnických a informačních služeb, po nichž existuje nebo se dá vyvolat poptávka, musí se naučit usilovat zejména vedoucí pracovníci veřejných knihoven. Vždyť právě knihovna se na základě soustředění informačních fondů a také technických prostředků pro vyhledávání a zprostředkovávání informací nejrůznějšího druhu může ve své lokalitě stát vyhledávaným místem pro širokou místní veřejnost.

Světové trendy v pojetí knihovnicko-informačního vzdělávání

V současné době probíhá celá řada diskusí na různých mezinárodních fórech, internetovské konference nevyjímaje, které se zejména snaží vyrovnat se dvěma problémy: budoucnost povolání knihovníka, resp. knihovnicko-informačního pracovníka, a vztah této profese k informační technologii. Aktuálně vystupuje do popředí také otázka trhu pracovních míst v knihovnictví, která však naštěstí v dohledné době v našich podmínkách nehrozí.

Pokud jde o bytí či nebytí knihoven a knihovníků v až hrozivě se rozpínajícím kybernetickém prostoru, jde o úvahy dosud bez jakýchkoli průkazných řešení. Naopak vztah naší profese k informační technice a technologii zdá se být vyřešen. Všeobecně se už prosadil odklon od takového pojetí, které techniku a technologii zahrnovalo mezi profilové knihovnicko-informační předměty. Vychází se ze skutečnosti, že tato profese používá výpočetní a telekomunikační techniku pouze jako nástroje, právě tak a v podstatě stejnou měrou, jako je tomu dnes už např. také u sociologie, medicín nebo i technických oborů. Odpadá tendence formulovat výukové předměty jako „automatizace knihovnických a informačních procesů“. Namísto nich se učí jednotlivé zpracovatelské procesy už jako automatizované, s využitím nové techniky a technologie, pochopitelně té, která je aktuálně dostupná.

Tato otázka souvisí do jisté míry i s dosud u nás zcela nepřekonanou terminologickou chybou, kdy jsme část našeho oboru, oblast vědeckotechnických informací, směřovali s „informatikou“. Tento název je už dnes ve světě zcela přidělen oborům souvisejícím s výzkumem, vývojem a aplikací výpočetní techniky, a to nejen koncepcím těchto „informačních strojů“, ale zejména teoriím jejich programování, tvorbě operačních prostředí jejich práce a přirozeně také všemu, co souvisí s vývojem a implementací počítačových sítí a telekomunikační techniky (toto spojení se už běžně nazývá z francouzštiny pocházejícím výrazem „telematika“). Pro teorii a její praktické uplatňování v informačních systémech a v knihovnách, včetně příslušného, spíše aplikovaného výzkumu, se ujal označení „**informační věda**“ (anglicky „Information Science“, německy „Informationswissenschaft“ a francouzsky „science de l'information“. Objevují se navíc i termíny jako „**knihověda**“ (Library Science, Bibliology), které v případě potřeby specifikují, že jde výslovně o vědu, zabývající se vývojem a zrnaectvím knižní kultury a ochranou knižních památek včetně archivnických disciplín a na druhé straně soudobým mediálním transformacím knihy v podmínkách produkce CD-ROM a elektronických publikací.

Dochází také ke sjednocování názvů škol, které se o výchovu budoucích knihovníků a informačních pracovníků starají. Všeobecně je už přijímáno pojetí společného knihovnického a informačního oboru, což se v angličtině, která je používána jako jednotný jazyk a vůbec odborný komunikační ja-

zyk i v Evropě střední, vyjadřuje zkratkou „LIS“ (Library and Information Schools). Takto jsou dnes označovány, a to v mezinárodním měřítku, všechny druhy a typy škol našeho zaměření.

Současná nabídka našeho knihovnicko-informačního školství

Obdobně jako nově vytvářené soustavy knihovnického vzdělávání v ostatních státech střední a jihovýchodní Evropy a také v pobaltských státech, které se v 90. letech vymanily z bolševizmu, organizuje se výuka naší profese do celého spektra aprobačních stupňů a vzdělávacích forem. Kromě středoškolského stupně a jedné tradičně etablované univerzitní katedry (dnes Ústavu informačních studií a knihovnictví na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze) zde vznikla další, tentokrát mimopražská katedra na filozoficko-přírodovědné fakultě Slezské univerzity s názvem Ústav bohemistiky a knihovnictví. Navíc se v Brně na Masarykově univerzitě ob rok mohou zapsat pracovníci knihoven se středním vzděláním k dálkovému studiu knihovnictví a na zmíněném ústavu FF UK k externímu magisterskému studiu. A pomíneme-li katedru znalostního inženýrství a informatiky na pražské Vysoké škole ekonomické, jejíž absolventi sice také o bibliografických databázích a jak v nich vyhledávat něco vědí, ale pro knihovny vychovávání nejsou, můžeme sem ještě zařadit dvě nové učiliště, jejichž část absolventů by měla v příštích letech v našich knihovnách začít působit. Jsou to Vyšší škola informačních služeb v Praze a nově další obdobná škola, do níž se transformovala brněnská střední knihovnická škola.

Tento relativně bohatý výběr s sebou pochopitelně přináší otázky související s možností vytvořit jakousi koncepci ucelené soustavy knihovnicko-informačního vzdělávání, odpovídající na jedné straně našim tradicím, naší platné školské legislativě a praktickým možnostem a na druhé straně aktuálním potřebám našich knihoven. Přitom je třeba mít na zřeteli skutečnost, že když o těchto potřebách hovoříme, neobejdeme se bez alespoň zásadní diferenciaci knihoven na ty, které složí především k uspokojování kulturních potřeb a současně mimoškolnímu vzdělávání občana a na ty, které mu slouží v jeho pracovním procesu, resp. studiu, jako nezbytná součást podmiнок k vykonávání zaměstnání nebo absolvování školy. V obou případech je také třeba rozlišovat kvalifikační – a z hlediska školního vzdělávání knihovníků aprobační úroveň, a to různých stupňů potřebné kvalifikace. Dosud tradiční rozlišení na středoškolskou a vysokoškolskou kvalifikaci naše současné knihovnicko-informační školství už mění do nabídky 4 úrovní vzdělání: 1) vyšší (na úrovni naší legislativou připravených vysokoškolských institutů, dosud bez bakalářské aproby), a na vysokých školách univerzitního typu pak 2) stupeň bakalářský, 3) magisterský a navíc 4) doktorandský. Ten může být od letošního roku konečně udělován v našem oboru bez dosavadní po-

třeby jeho zastřešení některým už „zavedeným“, jakým byla v poslední době např. psychologie. Po uznání našeho oboru s názvem „informační věda“, zahrnujícím pochopitelně veškeré knihovnické disciplíny od znactví historie písemnictví po rešeršní a také „komunální“ informační služby, vládní akreditační komisí, otevírá se prostor pro nejvyšší specializované vzdělávání jak teoreticky působících odborníků, tak řídicích pracovníků v celém našem knihovnictví.

Jaké jsou tedy možnosti uchazeče o knihovnicko-informační vzdělání v České republice? Především, a to je oproti minulosti změna jejíž důsledky zatím nedovedeme posoudit, musí každý takový adept složit na libovolné škole maturitu. „Knihovnická maturita“ s transformací středních knihovnických škol postupně, jak ji ještě vykonávají stávající studenti středních knihovnických škol, zanikne. Na druhé straně už ale např. Vyšší škola informačních služeb v Praze přijímá 160 nových studentů, i když ne všichni zde budou vychováni pro knihovny.

Student se dnes tedy po úspěšné maturitě může rozhodovat mezi třemi typy knihovnicko-informačního studia, které mu nabízí hned pět našich škol: 1) tříleté studium vyšší školy s velmi praktickým zaměřením, sice zatím bez bakalářské aprobace, ale s diplomem na úrovni, jak jej známe v zahraničí u nižších stupňů vysokých škol (v Německu to jsou Fachhochschule, ve Velké Británii a dalších západoevropských zemích polytechniky) – nabízejí je už zmíněné naše dvě vyšší školy v Praze a v Brně, 2) tříleté bakalářské studium ve směrech knihovnictví, knihověda a informační zaměření – nabízí Slezská univerzita v Opavě, fakulta filozoficko-přírodovědná, přičemž současně existuje i možnost jednooborového bakalářského studia na Filozofické fakultě UK v Praze bez specializačního zaměření, 3) pětileté magisterské studium ve směrech knihovědném, knihovnickém a informačním na posledně uvedené fakultě.

Školskou legislativou České republiky jsou dosud vyřešeny návaznosti bakalářského a magisterského studia. Po úspěšném obhájení bakalářské práce a složení příslušné zkoušky může být takový absolvent přijat ke studiu posledních dvou ročníků studia magisterského, a to už ve specializacích, které byly výše uvedeny. To platí navíc i o absolventech bakalářského studia na kterékoli české vysoké škole, ovšem s podmínkou zaměření informačního. Tak už od minulého roku studuje na Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK magisterský informační směr 8 bakalářů různých vysokých technických škol.

V případě vyšších škol to legislativa neumožňuje a tudíž se jejich absolventi musí, pokud chtějí vystudovat magisterský stupeň, podrobit přijímacímu řízení na FF UK do prvního ročníku. Na základě domluvy příslušných knihovnicko-informačních učilišť však takový student může uznáním řady

odborných předmětů z vyšší školy projít první dva ročníky za jeden rok a v dalším roce vstoupit do zvolené magisterské specializace. I zde existuje předpoklad uznání některých zkoušek z vyšší školy a tudíž i možnost „zrychleného“ individuálního studia tří ročníků za dva roky.

Místo závěru

Místo shrnujícího závěru, k němuž, jak se domnívám, napůl úvahový a napůl faktografický obsah tohoto příspěvku neposkytuje vhodnou příležitost, si dovolím opět, jak už jsem to uvedl v souvislosti s představením učiliště, které mám nyní čest vést, v článku pro časopis Národní knihovna (v době psaní tohoto příspěvku však dosud nezveřejněném), vyjádřit naši představu o spektru knihovnických profesí, pro které dnes naše studenty vychováváme a vzděláváme. Jde o pětileté magisterské studium, které lze z řady důvodů, mimo jiné i z úcty k dlouholeté tradici, považovat v celém našem knihovnicko-informačním školství za základní a klíčové. Vycházíme sice z celkové představy čtyř širších profesních skupin, které, jak se stále více ukazuje, zakládají velmi bohatý a také perspektivní trh zajímavých pracovních příležitostí, nicméně v knihovnictví jde pouze o tři z nich (čtvrtá představuje podnikové informační manažery, působící prakticky ve všech druzích a typech podniků a institucí včetně různých úrovní správních orgánů jako organizátoři tvorby, zpřístupňování a využívání především ekonomicko-správních informačních zdrojů, s nimiž se v knihovnách nepočítá. S vědomím jistého zjednodušení a opomenutí řady specifických profilů, v nichž se budoucí naši absolventi mohou připravovat a v praxi uplatňovat, charakterizujeme dané tři kategorie takto:

1) Znalci písemností a jejich historie od samotných prvopočátků zaznamenávané společenské komunikace po současnost, včetně odborností souvisejících s jejich ochranou, restaurováním, dalším knihovnickým zpracováním (vč. elektronického) a využíváním a také uměním odhadnutí hodnoty (i ceny) vzácných historických dokumentů.

2) Vedoucí pracovníci veřejných knihoven působící v dané lokalitě také jako jedny z vůdčích kulturních osobností, podílejících se významně na organizování vhodné náplně volného času občanů všech věkových kategorií, včetně práce s dětmi a mládeží, (jde také o školní knihovny) a současně schopných vytvářet a spravovat automatizovaný knihovnický systém (jako systémoví knihovníci) včetně jeho síťových verzí, a organizovat poskytování veřejných informačních služeb nejen v kultuře a umění, ale i pro běžný hospodářský a politický život v místě, jak se o to už dnes úspěšně snaží některé mimo-pražské veřejné knihovny.

3) Vedoucí pracovníci ve vědeckých knihovnách a informačních střediscích, kteří budou schopni budovat a provozovat systémy služeb umožňu-

ující zpřístupňování informací ve vědě, výzkumu a vývoji i ve středoškolské a zejména vysokoškolské výuce, designu, patentové ochraně, normalizaci a měření, a to všemi soudobými moderními metodami, technologiemi a technickými prostředky.

Je zřejmé, že věcná náplň i formy studia našeho, dovoluji si říci mimořádně perspektivního oboru, se musí stále aktualizovat a přizpůsobovat jeho prudkému rozvoji. To je také krédem jistě nejen našeho ústavu na FF UK, který se nyní už každoročně nezbytnými změnami osnov i způsoby výuky intenzivně zabývá.

Literatura

CEJPEK, Jiří: **Knihovnicko-informační vzdělávání v České republice**. In Národní knihovna, 6, 1994 č. 4, s. 135-140.

DE GENNARO, Richard: **Paradigm lost: Research libraries in an era of change**. Ve: Innovation for information: international contributions to librarianship. Essen, Universitätsbibliothek Essen 1992, s. 65-73.

DRABEBSTOTT, Karen M.: **Analytical review of the library of the future**. <<ftp://sil.sils.umich.edu/pub/papers/CLR>>, 1993, 200 s.

LIEDES, Jukka: **New developments in copyright protection: international harmonization of copyright legislation and the digital agenda**. FID News Bull., 46, 1996, č. 1-2, s.15-23.

SMITH, K. Wayne – MUCCINO, Donald J.: **This issue...** Ve: Annual review of OCLC research. Dublin, OCLC 1994, s. V.

VLASÁK, Rudolf: **Vysokoškolská příprava knihovníků a informačních pracovníků pro 21. století na Karlově univerzitě v Praze**. In Národní knihovna, 7, 1996 – v tisku.